

Posudek oponentky diplomové práce

Autor: Bc. Kristýna Ferjenčíková

Název práce: Občanská participace v MČ Praha 10 – pohledem klíčových aktérů

Oponentka DP: PhDr. Tereza Pospíšilová, PhD.

Kritéria hodnocení:	Hodnocení (1 – 4):
Zdůvodnění relevance tématu vzhledem k oboru Studia občanského sektoru <i>Je téma relevantní vzhledem k oboru? Je dobře zdůvodněno?</i>	1
Relevance tématu vzhledem k oboru je v úvodu velmi dobře nastíněna. Přestože vychází zejména z osobního zaujetí autorky situací na Praze 10, je také velmi dobře uchopena z hlediska části soudobé odborné literatury.	
Kvalita teoretického/konceptuálního rámce práce <i>Nakolik je obsah relevantní vzhledem k tématu práce? Do jaké míry byla studovaná literatura představena přehledně a kriticky? Byla použita zahraniční literatura?</i>	2
V teoretické části práce je definován pojem participace a je vyložen s využitím vybrané české i zahraniční literatury způsobem, který je přehledný a ukazuje porozumění vybraným zdrojům. Téma politické, občanské participace/angažovanosti představuje oblast studia, která zde jako celek uchopena není, a to ani ve stručnosti. Na druhou stranu vycházím z toho, že náš obor takové široké a důkladné ani ryze politologické, ani ryze sociologické znalosti nepředpokládá. V práci mi však schází větší povědomí o participativních procedurách v ČR. Autorka píše, že občanská participace kromě voleb není nijak legislativně ukotvena. To není pravda, protože ještě existuje institut místního referenda. Z hlediska participace je důležitý i zákon o EIA a SEA. Kromě toho se potom řada procesů občanské participace v různých oblastech váže na pravidla jako je například komunitní plánování sociálních služeb nebo princip partnerství u fondů EU. Tyto věci by měly být představeny jako součást obeznámenosti autorky se zvoleným tématem.	
Formulace cílů, výzkumných otázek či hypotéz <i>Jsou dostatečně konkrétní a jasné? Odpovídají tématu práce a jejímu teoretickému/konceptuálnímu rámci?</i>	1-2
Cíle DP jsou v podstatě explorativní, čemuž odpovídají i výzkumné otázky a celý výzkumný design. Na druhou stranu u tématu participace, které je v literatuře již velmi důkladně zpracováno (empirické výzkumy i teoretická pojednání), je otázka, nakolik je explorativní přístup přínosný. Cíle i výzkumné otázky by se mohly víc snažit o vysvětlení nějak jasněji formulovaného problému, a to s využitím již existujících konceptů či teorií - tím by byla posílena akademická relevance práce.	
Metody získávání a analýzy dat a jejich použití <i>Je vhodně zvolen, zdůvodněn a v průběhu výzkumu realizován design výzkumu/výzkumný rámec? Jsou využity techniky sběru dat, vzorek a metody analýzy dat dobře popsány, zdůvodněny a realizovány v rámci výzkumu vzhledem k výzkumným otázkám? Jsou diskutovány limity výzkumu a jeho etické aspekty?</i>	2
Metodologický postup je velmi dobře popsán, výsledky analýzy jsou přehledně prezentovány. Kvalitativní výzkum odpovídá explorativně pojatému výzkumu. K metodologickému postupu mám tři hlavní výtky: 1. Diplomová práce chce být o pohledech na participaci na Praze 10 (název, cíle, interpretace zjištění). Ve skutečnosti je o pohledech na participaci v <i>oblasti řešení veřejného prostoru</i> (nikoli např. školství nebo sociálních služeb). Autorka vybrala respondenty z okruhu lidí, kteří se právě v této oblasti	

angažují (a to jak aktivisty, tak úředníky), proto je stěží překvapivé, že si tito lidé definují participaci právě jako účast na plánování rozvoje veřejného prostoru. Toto zúžení je výsledek metodologické volby autorky, která není v práci zdaleka adekvátně reflektována.

2. Výběr respondentů opírá autorka o rozdělení podle Bernerové na občany, úředníky a politiky. V realitě však pojem „občan“ redukuje na „aktivní občan“ a dále zavádí nové kategorie „developer“ a „nezávislý architekt“, přičemž nevíme, zda posledně dva jmenovaní budou pro účely výzkumu považováni za občany (nebo proč jsou jinak uvedeni zvlášť), případně zda bude autorka dělit občany na amatéry a odborníky apod. Toto není nijak reflektováno - ani při analýze a interpretaci dat.

3. Práce se hlásí k designu případové studie, ale v realitě se opírá jen o rozhovory (zkoumání vnitřního světa respondentů), využití terénních poznámek z pozorování je v textu opravdu marginální. V analýze chybí snaha systematicky popsat „vnější“ kontext participace – dění a události, alespoň rámcově počty lidí, kteří se akcí účastnili atd. Je tomu věnována s. 24-26, ale jde spíše o úvodní popis, ne o výsledky analýzy dokumentů. Součástí toho je, že z práce úplně vypadává role Agory, která údajně část participativního procesu vedla a stala se tak přece součástí participace občanské společnosti na Praze 10.

Mezi dílčí výtky či spíše komentáře pro autorku patří: **(1)** Některé kategorie na s. 21-22 jsou dobré (např. role občanů), ale to, co je u kategorií nejdůležitější, chybí. A to, *jakou variabilitu v datech vyjadřují*. Tj. např. kategorie „role občanů“ by mohla mít varianty (a) jako základ demokracie, (b) jako laický „uživatel“ veřejného prostoru, (c) jako krytí, tj. „fíkovný list“ rozhodnutí politiků. Přičemž každá varianta se dá vztáhnout k nějakému typu aktérů/respondentů a také k nějakým jiným variantám jiných kategorií. Např. by se mohlo ukázat, že ti, kdo vnímají roli občanů jako „základ demokracie“ se zároveň v kategorii Role politiků dají zařadit do varianty „lháři a sobci“. Z toho potom plyne, že ke vztahům mezi kategoriemi studentka již nedošla. Některé jiné kategorie nemají vypovídací hodnotu (např. kontext nebo kauzy). **(2)** Při interpretaci studentka občas vypadává ze zvolené konstruktivistické roviny (např. prezentuje zjištění o důvěře jako fakt – co ji prohlubuje a co ne, - přitom se data týkají jen toho, jak respondenti „hovoří o důvěře“ – ne důvěry samotné nebo jejích příčin. Tato data spíše než o důvěře a jejích příčinách vypovídají o respondentech samotných.

Kvalita závěrů práce

Byly naplněny praktické nebo teoretické cíle a zodpovězeny výzkumné otázky práce? Jak byla formulována praktická doporučení, pokud byla cílem práce?

1-2

Práce je především kultivovaně napsaným vzhledem do toho, jak přistupují k participaci někteří aktivní občané a někteří úředníci na Praze 10, jehož relevance a přínos je poměrně úzce vázán na osobní tázání se autorky. Širší relevance je omezená, protože výzkum neodpovídal na akademicky postavený problém a nestavěl na předem definovaných konceptech (např. tabulka přístupů k participaci nebyla využita při formulaci výzkumných otázek ani při kódování rozhovorů, kódy vznikaly induktivně). Na druhou stranu v závěru se autorka vrací k určitému dialogu s výzkumem Bernerové, z něhož čerpala inspiraci.

Práce se zdroji

Je v práci dodržen jednotný standard odkazů na literaturu a prameny? Byly v práci použity zdroje uvedené na seznamu použité literatury a pramenů?

1

Bez problémů.

Struktura práce, formulační a gramatická úroveň, grafická úprava

Je práce vhodně strukturovaná? Odpovídá formulační i gramatická úroveň magisterské práci?

1

Text má výborný styl. Oceňuji nadprůměrnou formulační a gramatickou úroveň. Struktura práce je velmi dobrá.

Celková známka před obhajobou: 2

**Katedra studií občanské společnosti
Fakulta humanitních studií
Univerzita Karlova v Praze**

**Department of Civil Society Studies
The Faculty of Humanities
Charles University in Prague**

Otázky k obhajobě:

1. Zajímalo by mně, proč jste se rozhodla publikovat plné přepisy rozhovorů. V souvislosti s tím bych si ráda ujasnila, zda byl získán explicitní souhlas s takovou publikací pod vlastním jménem.
2. Jak byste vysvětlila rozdíl mezi legalitou a legitimitou (ad s. 6). Víte o tom, že v literatuře rozeznáváme různé zdroje/typy legitimacy – jaké například? Je to jeden z pojmů, který v práci používáte bez teoretického ukotvení.

V Praze dne 22. 1. 2016

.....

Podpis oponentky práce